Anul al 54-lea 14 Pagini EXEMPLARUL { În România: 3 lei / În străinătate: 6 lei 14 Pagini Nr. 249 Vineri 10 Septembrie 1937

Taxa postală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIU

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful postal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

LEGILE OSPITALITĂȚII

Inainte de cunoașterea oricărui învățământ care stă la baza educației elementare, de mult, în timpurile îndepărtate ale primitivității, ospitalitatea își avea legile ei sacre, pe care niciodată oaspetele nu-și îngăduia să le calce.

Numai furii ori cei cu gânduri viclene și haine, după ce au fost găzduiți și ospătați cu bună voe, se puteau gândi să-și apropie avutul ori să facă rău celui care îl primise!

In toate timpurile, legile ospitalității s'au perpetuat, iar excepțiile au fost pedepsite cu mai multă rigoare decât obicinuitul abuz de încredere.

Tocmai pentru menținerea principiilor de generozitate, pentru păstrarea sentimentului de ajutorare a aproapelui, pentru acel uman instinct al milei pentru cel năpăstuit, societatea s'a arătat mai aspră față de cei cari dădeau dovada unei revoltătoare ingratitudini, păgubind gazda încrezătoare și primitoare.

Frământările sociale, cari se repetă în diferite state, au actualizat aceste legi, reliefând necazurile pe cari le îndură statele cari primesc fără criteriu și fără discernământ, pe refugiații cari deseori dau dovada unei neliniștitoare lipse de recunoștință.

In Franța republicană, azilul atâtor refugiați, problema preocupă de mult pe cetățenii de baștină și zilele trecute d. Delzangles, deputat de Bayonne, într'o scrisoare adresată ministrului de externe, atrage atenția asupra mulțimii străinilor cari se instalează în Franța „ca în țară cucerită", fac propagandă politică, se strâng în „clanuri marxiste și anarhiste", se dedau la manifestații de desordine întreținând o atmosferă turbure de incertitudine.

Comentând această scrisoare, „Journal des débats", cotidianul francez care are aproape 150 de ani vechime, sub titlul „Patria indezirabililor", scrie între altele: „Țara noastră până acum și-a făcut o onoare să primească fără restricții pleava internațională. Ni se cere astăzi să arătăm mai puțină îngăduință în a ne lăsa terfeliți de ea. E o cerință care nu-i contrară legilor ospitalității".

Am luat nenumărate exemple din lumina marei noastre surori latine, leagănul civilizației și al generozității; să ne sesizăm și de această alarmă, cu atât mai mult cu cât infinit mai gravă este decepția procurată de prea înrădăcinatul nostru spirit de ospitalitate.

Foto: Arh. ALEX. PETIT

Chilii la Mânăstirea Sinaia

Din tinda bisericii...

„Să nu se uite că școala a ieșit din tinda bisericii"...

Acest adevăr istoric a fost reamintit la congresul învățătoresc dela Oradea, de către un vrednic slujitor al altarului.

De sigur, e un adevăr care nu trebuie uitat, care nu este îngăduit să fie dat uitării.

Un cunoscător, fie și superficial, al trecutului neamului românesc, știe că în vremile de restrițe ale poporului acesta, limba română, cultura română, sufletul românesc și toate speranțele și năzuințele de mai bine ale poporului român și-au găsit adăpost în tinda bisericii, precum și-au găsit expresiune și afirmare în munca și în devotamentul pios al preoților și al călugărilor.

Mânăstirile, zidite departe de sgomotul și ispitele lumii, în văgăuni de munți și în margine de codri, n'au fost numai locașuri de formare sufletească și de o mai bună pregătire pentru viața viitoare, ci au fost în același timp focare de cultură națională, păstrătoare ale graiului și virtuților strămoșești și făuritoare de idealuri pentru zile mai bune pentru neam și țară.

Fiecare din aceste mânăstiri a fost o adevărată cetate a românismului.

Incă un punct, care merită să fie relevat: Spre deosebire de ceeace s'a petrecut în alte țări și la alte popoare, la noi Biserica n'a căutat să folosească situația privilegiată de care se bucura și rolul de atât de înaltă însemnătate, pe care îl îndeplinea, pentru a-și asigura o stăpânire temporară, pentru a întemeia — ca să fim și mai precişi — un stat cu caracter teocratic, așa cum s'a întâmplat în țările din Apus.

Ieșiți din sânul poporului, slujitorii bisericii au împărtășit în totul suferințele, durerile și necazurile poporului, au luptat pentru a le alina, dar n'au nutrit gândul de asuprire a poporului. In privința aceasta ei s'au ținut de preceptul Mântuitorului:

„Dați Cezarului ce este al Cezarului și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu".

Mitropolații și vlădicii ajutau cu munca lor, cu experiența și sfatul lor înțelept pe Domnii țării, dar nu se gândeau niciodată să le ia locul. Așa glăsuesc adevărurile istorice, cari n'au cum să fie tăgăduite.

Se va zice însă, că toate acestea privesc trecutul, iar vremea de astăzi a născut alte probleme și a creiat alte situațiuni.

Recunoscând temeinicia acestor afirmațiuni, nu rămâne mai puțin adevărat că, în ce privește stările de lucruri de astăzi, Biserica noastră națională și ortodoxă n'are un rol mai puțin important decât rolul îndeplinit de ea în trecut cu atâta strălucire.

Acest rol, pe care Inalt Prea Sfințitul Patriarh îl socotește, cu drept cuvânt, hotărîtor pentru propășirea poporului român, este, așa cum a fost rezumat tot de chiriarhul bisericii noastre, de a păstra sănătatea sufletească a poporului, pentru a-l purta neabătut către idealurile de înflorire națională.

Câtă dreptate în aceste precizări!

Idealurile de înflorire națională nu pot fi înfăptuite de poporul român — aproape singurul popor din Europa care s'a format în același timp ca popor român și popor creștin — decât cu condiția ca el să-și păstreze, intactă și cât mai viguroasă, sănătatea sufletească, iar această sănătate nu se poate concepe decât dacă se sprijină pe învățăturile eterne și divine ale Bisericii, decât dacă izvorăște din dragostea și din devotamentul pentru credința moșilor și strămoșilor noștri.

Nu din spirit de habotnicie religioasă, ci din convingerea întărită de fapte și exemple din trecut, repetăm și aci adevărul că orice spărtură în unitatea credinței noastre ortodoxe atrage după sine în mod fatal și o spărtură în unitatea noastră națională. Un român, care se rupe de credința strămoșească sau, fără să se rupă formal, socoate ca un balast inutil obligațiile sale față de Biserica noastră, prin însuși faptul acesta a pornit pe drumul înstrăinării de neam și de aspirațiile neamului.

Privind lucrurile din acest punct de vedere, ne dăm numai decât seamă de marea primejdie națională pe care o reprezintă propaganda în rândurile poporului român a diferitelor secte eterodoxe, propagandă pe care comunismul o vede cu ochi foarte buni și o susține.

Dar din aceste constatări se desprinde pentru toți românii conștienți de primejdiile ce amenință țara și neamul, imperioasa datorie de a face zid de nepătruns în jurul Bisericii noastre naționale, zădărnicind prin atitudinea lor hotărîtă toate asalturile și toate comploturile date sau pregătite împotriva Bisericii și a unității noastre de credință.

N. BATZARIA

Ploi mari în județul Constanța

Constanța, 7 Sept.

Prefectura de județ a fost anunțată telefonic că o ploaie torențială a căzut astăzi asupra satelor și comunelor din regiunea Hârșova, inundând drumurile și șoselele.

Deasemenea câteva case din comunele Horia și Crucea, aflate pe văi, au suferit stricăciuni. Câteva sute de păsări mici au fost luate de torente și înecate.

Deasemenea, puhoaiele au tărît de prin curțile locuitorilor lucrurile mai ușoare, și au distrus gardurile și câteva magazii cu cereale.

Din cauza norilor groși și a descărcărilor electrice, populația din acele comune a trăit momente de groază.

Până acum, când telefonăm, nu se știe încă precis pagubele provocate de ploi. Nu se știe dacă nu s'au înregistrat și victime omenești.

INUNDAȚII IN COVURLUI

Galați, 7 Septembrie

Astăseară, autoritățile locale au fost înștiințate că apele Prutului au dat peste maluri la punctul Fântâna Țiganului, din apropierea comunei Vlădești, din județul nostru, unindu-se cu gârla din acel punct, producând astfel mari inundații.

Apele cresc necontenit și au dat peste maluri la punctele Rogojini și Oancea, din județul Covurlui și în comunele Manta, Crihana și Goteşti, din județul Cahul.

Prăpădul mai mare este în aceste trei comune din județul Cahul, unde circa 2000 hectare de semănături cu floarea soarelui și porumb sunt complet sub apă.

In unele locuri apa atinge înălțimea de 2 metri.

Puhoaiele au înecat numeroase vite ale locuitorilor pe când se aflau la păscut. Parte din ele au fost salvate de locuitori cu ajutorul bărcilor.

Recolta este distrusă.

Apele nu s'au retras încă.

In prezent este amenințată cu inundația și șoseaua Voltești-Oancea-Cahul, care leagă județul nostru cu județul Cahul.

S'a intâmplat ceva

Regimul stării de asediu și al cenzurii, cu care de patru ani guvernul d-lui Tătărăscu fericește țara, dacă amenință să fie subiect de operetă pentru vremurile de astăzi, el va fi cu siguranță în viitor socotit ca simbol al epocii celei mai decăzute prin care au trecut începuturile României Mari.

Cetățeanul nu poate spune și nici comenta nimic din cele ce aude, bune sau rele, de frica „spionilor" răspândiți în toate cercurile sociale ca să denunțe și să denatureze tot ce li se pare că nu ar fi pe placul celor ce le plătesc spionajul.

Presa onestă nici ea nu-și poate face datoria, nefiind lăsată, nici să informeze publicul, nici să spună purul adevăr sau să-l comenteze, în scop ca greșelile săvârșite să nu se repete.

Când mai zilele trecute eram întrebați din toate părțile: „Ce s'a petrecut?", cenzura ne-a pus pumnul în gură și ne-a obligat să spunem: Nu s'a petrecut nimic.

Când ne făcea această întrebare, publicul, desigur că știa ceva, poate exact, poate cu aproximație, poate chiar denaturat.

Ce pagubă ar fi fost dacă s'ar fi știut adevărul? Inițiații de la cenzură și cei cari o patronează, nevoind să înțeleagă — deși de atâtea ori le-am spus — că este mai rău să lași să circule svonul necontrolat, decât să se spună adevărul, ne-au împiedecat iarăși să ne îndeplinim datoria de informatori cinstiți.

Zvonul totuși a circulat și, ca un bulgăre de zăpadă ce se rostogolește, a crescut din ce în ce mai mult devenind avalanșă, și ca orice avalanșe care se rostogolește mereu atrăgând în drumul său prăpăd, tot astfel și svonul necontrolat își va produce efectul său desastruos.

Deocamdată, s'a văzut — poate că măcar acum guvernul va înțelege acest lucru, — că opinia publică nu este atât de proastă pe cât și-o închipue el, că oricâte piedici i s'ar pune în cale, ea tot știe ceva și că svonul, după care ea se conduce, de cele mai multe ori are un temei de adevăr. Ceeace s'a ascuns atâta vreme, se confirmă mai curând sau mai târziu.

De ce nu vede guvernul că nu servește pe nimeni, și nici pe el, lăsând opinia publică să fie indusă în eroare, când ar fi mai bine să i se spună la timp adevărul, căci lumea tot îl află, dar de multe ori cu exagerări inevitabile?

Am scris ani de zile că în capul armatei se găsește un om nefast, dar articolele noastre au fost cenzurate pentru că personajul aflat acolo se considera Tabu.

Noi spunem adevărul, cu gând de îndreptare, oricâte piedici ni s'ar pune în cale. Și nu ne reținem de a-l spune, fiindcă mai curând sau mai târziu, el tot va triumfa.

Dovada o constituesc faptele cari s'au petrecut zilele acestea și cele cari se vor mai petrece ca o fatalitate.

Este oare nevoie să mai amintim acestor neînțelegători și nepriceputi cenzori, adevărul etern al fabulei cu anticul Midas, pentru a-i face să pricească că aceea ce se ascunde în felul în care guvernul vrea să ascundă lucruri bănuite de toți, tot se va afla cum s'a aflat și de urechile din fabula lui Midas.

Procedeele guvernului de a împiedeca aflarea adevărului nu vor da nici un rezultat, dar vor duce la ceasul când svonul va lua locul adevărului și când acesta, ori de cine va fi spus, nu va mai fi crezut.

Atunci abia se va vedea unde ne-a dus o guvernare abuzivă și mă tem că va fi prea târziu pentru orice îndreptare.

Vina nu va fi a noastră, ci a celor pe cari i-am avertizat de atâtea ori dar n'au înțeles nimic.

STELIAN POPESCU

Vizita d-lui Mussolini în Germania

PROGRAMUL OFICIAL

Berlin, 7 (Rador). — *Corespondentul agenției „Havas" transmite:*

D. Mussolini va sosi la Muenchen în ziua de 25 Septembrie. Ducele va sta o zi „în capitala guvernului național - socialist pentru a indica în felul acesta solidaritatea ideologică ce unește fascismul și național-socialismul".

De aci d. Mussolini va pleca cu d. Hitler la marile manevre ce se desfășoară în Mecklemburg și în Pomerania.

Ducele se va opri apoi la Berlin unde vor fi continuate conversațiile politice și se vor da mari recepțiuni în onoarea șefului guvernului italian.

Este probabil că înainte ca Ducele să părăsească Germania, ceeace se va petrece în ziua de 29 Septembrie, să se dea un comunicat oficial.

—xox—

FILME

— Știi ceva? întreabă domnul Imergold.

— Dacă ai să-mi zici, am să știu, răspunde plictisită madam Imergold, născută Goldimer.

— Eu vreau deja ca Rașela să știe englezește.

— Nu admit așa o idee. Fata noastră toate ziua pe stradă, la lecții și cine știe unde, — nu se poate. Zi-mi de ce ții numai-decât să vorbească englezește? Dacă ai noroc în viață, poți să nu știi chiar nici o limbă. Uită-te la noi!

Soțul iese victorios din această divergență.

— Rașela merge deja la cursul de engleză! spune d. Imergold tuturor cunoscuților, pe când mama fetei, cu mâinile în șolduri, tace posomorită.

După trei lecții, eleva posedă câteva cuvinte uzuale. Spre a face plăcere tatălui, pentru că îi asigurase libertatea, și spre a ironiza pe mama, pentru opunerea neisbutită, se hotărăște să îl se adreseze în englezește.

Pe când este în drum spre casă, se deslănțuește o furtună, scurtă ca totdeauna, dar strașnică în tunete, fulgere, trăznete, grindină, ploaie.

Madam Imergold n'are astămpăr. Ese la poartă, dar o ia la fugă înapoi, mitraliată de gloanțele de gheață. Și-l afurisește, când în gând, când cu voce tare, pe Imergold, care la ora aceasta își bea ceaiul obicinuit la cafeneaua din Mămulari.

In sfârșit, ușa se trântește și, concomitent cu un trăznet ce urcă la maximum temperatura mamei, cu inima cât un purice, Rașela apare, udată leoarcă și totuș râzând de aventura din care tinerețea ei n'a reținut de cât farsa norilor și necazurile bătrânelor stropite de automobile.

Madam Imergold aplaudă frenetic și emoția abia îi îngăduie întrebarea:

— Te-a plouat?

— Yes! răspunde fata, scuturându-și cârlionții din cari curg șiroaie.

— Cum?! Abia ai scăpat cu viață și vrei deja să ieși din nou?! Poate numai să treci peste trup al meu!

Și se repede la ușă, o încuie și vâră cheia în buzunarul șortului.

Don José

O întâmplare de necrezut petrecută lângă Tâncăbești

Administratorul soc. Auto-Blok, d. inginer Ernest Haberman, e atacat de trei inși și somat să le dea o scrisoare spre a ridica 100.000 lei. — Cum a scăpat victima cu viață

Nu scrim un fragment de roman senzațional, nici nu povestim aci vre-o scenă dintr'un film cu gangsteri americani, care ne-ar fi plăcut.

Relatăm pur și simplu o întâmplare petrecută Marți dimineață în apropierea Capitalei, lângă Snagov.

E pățania unui om, care a trecut prin ea fără să-și dea seamă atunci de primejdie.

De-abia mai târziu a căzut pe gânduri...

PERSONAGIILE...

Eroul principal este d. inginer Ernest Haberman, din str. Barbu Delavrancea 14, administrator la societatea Auto-Block, din palatul Ciclop, bulevardul Take Ionescu 6.

Martor al pățaniei sale a fost copilul Alfred Bauer, de 12 ani, fiul unui coleg al d-lui Haberman, inginerul Hans Bauer, din bulevardul Aviator Muntenescu nr. 23.

Copilul, firește, a trecut și el prin aceleași primejdii, dar, cum nu știa nici o boabă românește, n'a putut ști dela început ce se petrece.

UN AUTOMOBIL SPRE BUCUREȘTI

Atât d. Ernest Haberman cât și d. Hans Bauer, pe lângă locuințele lor din Capitală, au câte o vilă în comuna Dobroșești, situată pe malul opus parcului Snagov.

Eri dimineață, la ora 9, amândoi inginerii trebuiau să plece cu automobilele proprii spre oraș.

Drumurile acestea le făceau zilnic dela Dobroșești la serviciu și îndărăt.

D. Bauer voia să aducă în Capitală un pui de căprioară.

De-aceia l-a rugat pe d. Haberman să-i ia copilul în mașina sa.

D. Haberman ,care conducea singur automobilul, l-a poftit alături pe micul Alfred, și-a pornit înainte spre București, lăsându-l pe d. Bauer să se lupte cu puiul de căprioară, căruia nu-i prea surâdea călătoria cu automobilul și se opunea.

O CIUDATA INVITAȚIE... IN PADURE

Dela Dobroșești, drumul, destul de bun, duce prin spatele lacului Snagov, prin comunele Ghermănești, Ciofliceni și iese în șoseaua București-Ploești, lângă Tâncăbești.

In drum e și un post de jandarmi.

Dincolo de postul de jandarmi, în apropierea șoselei principale și în marginea pădurii Tâncăbești, trei oameni în haine kaki, cu capele militărești — copilul susține că erau și încinși — au făcut semn automobilului, din mijlocul drumului ,să oprească.

Ce s'a gândit d. Ernest Haberman: o fi patrula postului de jandarmi, vreo revizie pentru circulație, acte, cine știe?

(Continuare în pag. 2-a)

SCRISORI DIN PARIS

CUM E OCROTITĂ FRANȚA IMPOTRIVA INVAZIEI GERMANE

O vizită la fortărețele dela Est

de RENE SAIVE

Paris, Septembrie

O mică tabără la Nord de Metz.

Plouă. Picături mari picură pe corturi și pe acoperișurile barăcilor. Câmpul fumegă. Sub ghereta lui, sentinela din post contemplă ploaia cu melancolie. In fața lui, trec câțiva soldați cu echipamentul din care se prelinge apa, plini de noroi și cu gulerul mantalei ridicat. Conduși de un subofițer, se duc să ocupe o cazemată. Indărătul lor, alte grupuri la fel se împrăștie în diferite direcții. Fiecare se grăbește spre un cort... E ora schimbului.

Soldații, cari și-au terminat cele opt zile de gardă, vor coborî, în vreme ce înlocuitorii lor se vor instala cum vor putea mai bine în urâsa lor locuință de beton și de oțel.

Dealungul întregei granițe e aceeași mișcare. In sânul pădurilor, unde se întind cazematele, pe colinele sterpe de unde ochiul vede până la granițele Germaniei, soldații își trec din gură în gură consemne, urmându-și veghea neobosită. Nici o distracție pentru acești pustnici înarmați, afară de lectură, jocul de cărți, sau vânătoare de corbi.

Fortificațiile sunt deci ocupate, și bine ocupate, de trupe numeroase și ținute necontenit în stare de alarmă. Afară de aceasta, fiecare fortăreață este gata să primească și să echipeze rezerviștii cari îi sunt afectați.

Aceste fortărețe, care-și încrucișează focurile pe kilometri și kilometri, n'au toate aceeași importanță. Iată câteva piese, printre cele mai semnificative.

(Continuare în pag. 2-a)

Soldați anamiți în patrulare pe străzile concesiunii franceze din Shanghai

Amănunte asupra sensaționalei delapidări dela Casa construcțiilor

Simulând o spargere, casierul Andrei Iliescu jefuește peste două milioane. — Arestarea delapidatorului

In zilele noastre pângărite de o necinste cronică și o atrofie aproape completă a conștiinței și a moralității, banul public a fost din nou jefuit din vistieria unde fusese strâns cu trudă dela obștiduiții contribuabili ai țării.

Tocmai acela care trebuia să reprezinte în chipul cel mai trainic cinstea și corectitudinea în instituția care-l adăpostise, și-a vârât mâna cu nesaț în banii miilor de lucrători umili cari își rup zilnic o fărâmă din pâinea ce-o mănâncă, pentru a-și asigura bătrânețele.

Insuși casierul Casei construcțiilor împrumutând scule și obiceiuri de tâlhari de rând, s'a lăsat ademenit să jefuiască bogăția ce trebuia s'o păzească mai presus de orice.

Iată unde poate duce lipsa de cinste, lipsa de control și lipsa de oameni dintr'o bucată, puși la locurile de grea răspundere.

Să redăm acum faptele în toată goliciunea lor.

TENTAȚIA BANULUI

Casierul Andrei Iliescu, om tânăr, chipeș, pecetluit de soartă cu patima risipii și a desfrâului, a intrat acum câțiva ani ca umil slujbaș la Casa asigurărilor sociale.

Sub aparența unui om corect și blajin și-a cucerit lesne prietenia colegilor și stima șefilor. A fost numit casier.

In mâinile sale lacome și cheltuitoare a început să curgă șuvoiul nesfârșit al aurului ademenitor.

Mii, sute de mii, milioane.

Tentația era prea mare pentru sufletul și conștiința sa.

A început să fure.

Suntem abia în 1935.

Incetul cu încetul, întâi timid, apoi mai cu dibăcie, gangsterul de azi a prins obiceiul jafului sistematic, al delapidării de mare calibru care nu se poate face, din păcate, pe termen lung și fără stingherite, decât din banii grei ai Statului.

CUM OPERA

Ca să nu poată fi surprins cu goluri inexplicabile în cassă, Andrei Iliescu, recurgea la ajutorul ordonanțelor.

Din câte avea de încasat din exterior, nu înregistra decât pe cele mai mărunte, oprindu-și într'o servietă sumele mai importante dela celelalte ordonanțe.

Din acești bani, acoperea lipsele din casă, neînregistrând vechea ordonanță ai cărei bani îi dosea, decât când îi veneau altele noi.

Și astfel, zi de zi, cifra avutului necinstit creștea necontenit.

(Continuare în pag. 2-a)